

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	7
2.2 หลักสูตรประถมศึกษา (เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา)	9
2.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	10
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	12
2.5 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	16
2.6 หลักสูตรสถานศึกษา	18
2.7 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา	20
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	26
2.9 สื่อการเรียนรู้ : สื่อการสอน (เทคโนโลยีทางการศึกษา)	28
2.10 การเรียนรู้แบบบูรณาการ	34
2.11 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	35
2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	38
3.1 รูปแบบการศึกษา	38
3.2 แหล่งข้อมูลและประชากร	38
3.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	39
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	40

3.5	วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล	40
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4	การศึกษาชุมชน	42
4.1	ประวัติศาสตร์	42
4.2	ภูมิศาสตร์	43
4.3	ประชากร ชาติพันธุ์	45
4.4	สังคม การศึกษา การสาธารณสุข	46
4.5	เศรษฐกิจ การผลิต อาชีพ รายได้	50
4.6	การเมือง การปกครอง	55
4.7	ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี	55
4.8	พิธีกรรม ความเชื่อ	56
4.9	ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ การจัดการป่าชุมชน	56
4.10	โบราณสถาน โบราณวัตถุ	57
4.11	สิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ในท้องถิ่น	58
4.12	ภูมิปัญญาท้องถิ่น(บุคคล)	60
4.13	สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน	62
บทที่ 5	แหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น	63
5.1	ประเภทของแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น	63
5.2	ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	65
5.3	สรุปสาระ เนื้อหาในแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น ตำบลดงมหาวันที่สามารถนำไปพัฒนาหลักสูตร	93
5.4	วิธีการเข้าสู่แหล่งเรียนรู้ แหล่งข้อมูล	94
บทที่ 6	ศักยภาพของแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น	95
6.1	ประเภทบุคคล	96
6.2	ประเภทสถานที่	135
6.3	ประเภทสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ในท้องถิ่น	138
6.4	สรุปศักยภาพของแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น	140

บทที่ 7 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	143
7.1 สรุปผลการศึกษา	143
7.2 อภิปรายผลการศึกษา	147
7.3 ข้อเสนอแนะ	155
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก ก	162
แผนที่สังเขป กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	163
แผนที่ตำบลดงมหาวัน กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	164
ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องแบ่งเขตพื้นที่อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	165
ประวัติศาสตร์เวียงเชียงรุ้ง	166
ภาคผนวก ข	169
รายชื่อบุคคลผู้ให้ข้อมูล	170
ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	172
ภาคผนวก ค	180
คำถาม คำสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	181
ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น	185
ประเภทบุคคล	185
ประเภทสถานที่	232
ประเภทสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ในท้องถิ่น	238
แบบบันทึกการสังเกต	239
แบบประเมินศักยภาพแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาในท้องถิ่น ตำบลดงมหาวัน กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย	240
ประวัติผู้เขียน	242

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรตำบลดงมหาวัน กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	45
2. ข้อมูลของประชากรกับระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2544	47
3. จำนวนและอันดับความรุนแรงของโรคการเจ็บป่วยของประชากร ปี พ.ศ. 2544	48
4. ข้อมูลสถานการณ์ยาบ้าและโรคเอดส์ของตำบลดงมหาวัน ปี พ.ศ. 2544	49
5. ข้อมูลสภาพทรัพยากรแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและการเกษตรตำบลดงมหาวัน	51
6. ข้อมูลจำนวนครัวเรือนกับการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในการผลิต	52
7. ข้อมูลจำนวนรายได้ของครัวเรือนต่อบาทต่อปี	54

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ภารกิจการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา	19
2. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	36
3. ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตรตำบลคงมหารวัน	50
4. ร้อยละของการประกอบอาชีพต่างๆในตำบลคงมหารวัน	53